

Mesačník Miestneho odboru MS v Banskej Bystrici - roč. XVI. č. 237 - 5/2012

*Niekedy nám musia pomôcť iní,
aby sme mohli nazrieť
do vlastného srdca.*

Stalo sa dobrým zvykom, že ľudia si aspoň raz v roku pripomenú deň svojho narodenia, svoje krstné meno, alebo si raz v roku „zrachnujú“ svoje žitie v rodine i v robotě a dávajú svoje predsavzatia do toho ďalšieho roka. Inak to nemôže byť, alebo nemalo by byť ani v širšom spoločenstve celoročných aktivít, ktorým sa venujú preto, že sa im venovať chcú. Tak tomu bolo každý rok od obnovy nášho matičného života v Banskej Bystrici. Vzácnosťou tohto každoročného obhliadnutia, v ktorom sme poctivo zhodnotili to, čo sme vykonali, bolo aj to, že sme si vedeli priamo povedať aj o tom, čo sme neurobili a čo sa nám nevydarilo. Vedeli sme pomenovať vlastné chyby i omly aj preto, lebo sme chceli v ďalšom roku veci napraviť a možno aj preto sa nám napriek mnohým problémom doby, ktorú žijeme, darilo. Vedeli sme si vážiť to svoje, vedeli sme poctivo napĺňať známu slovenskú rozprávku o troch grošoch a vedeli sme bez zábran a postranných úmyslov pomenovať zložitosti života i toho celomatičného v duchu myšlienok múdrych predkov.

matičným srdcom. Tí, ktorí ho čisté nemali, si akosi počas celého roka cestu doň nevedeli nájsť, hoci to bol aj ich dom, v ktorom myšlienky poslania našej národnej ustanovizne boli otvorené pre každého, kto do jeho priestorov vošiel a mal chuť sa porozprávať i vyjasniť si mnohé, nie celkom jasné veci. Každému sme radi a bez zábran vyhovel, okrem tých vlastných, lebo tí si nenašli ani čas, ani pochopenie a rozhodli sa tak, ako sa rozhodli a aj preto máme na našich pánov ťažké srdce. Vieme, že život prináša rôzne chvíle a preto veríme, že raz prídu chvíle tak, ako prichádzali vždy, ktoré prinesú nápravu a všetko sa dostane na pravú a pravdivú mieru. Náš bystrický matičný dom sme si vybojovali sami ešte v závere roka 1989, náš matičný dom sme si sami zveľadili a opatrovali po roky tak, aby bol otvorený každému členovi matičnému vždy vtedy, keď ho najviac potrebuje a aby sa v tom svojom dome cítil doma a mal tam svoj matičný kvet. Aj Jozef Cíger Hronský, ktorý označil banskobystrický matičný odbor v roku 1934 za jeden

šom kraji nájdú ďalšie námety pre budúce projekty i možnosti, ako ich naplniť tou drobnou, málokedy docenenou robotou. Verím aj v to, že mladí nájdú v sebe dosť odvahy verejne sa postaviť a povedať svoj názor a trvať na dodržiavaní vlastných noriem, ktoré sme si pre život matičný sami schválili a budú sa pri tom držať veľmi vzácných myšlienok jedného zo správcov Matice slovenskej Dr. Jána Martáka z roku 1943, ktoré sme matičnej verejnosti pripomenuli pri inej príležitosti ešte v roku 2010: „V mene nijakých doktrín nemožno MS oslobovať, lebo by sa tu odbúraval hodnota, akú sa nepodarí nijako nahradiť, hodnota jedinečná a v národe slovenskom neopakovateľná. Nič tu nemožno stvoriť rovnocenného. To neznamená, že by ľudia v MS stáli mimo kritiky. Naopak platí na nich najprísnejšia kritika členstva a celej našej slovenskej verejnosti, veď im je zverený vzácny slovenský majetok a daná i moc s morálnym vplyvom MS narábať a šafáriť. Preto ktokoľvek by z nás zneužíval svoje postavenie, stal by sa v národe najhorším a podľa toho by pochodil.“

OBHLIADNUTIE SA ZA ROKOM

Na konci mesiaca lesov sme sa všetci spoločne pozreli na to, čo sa udialo v roku predchádzajúcom. Zaspomínali sme na naše matičné podujatia, zaspomínali sme na výnimočné celonárodné stretnutia, zaspomínali sme na stretnutia, v ktorých sme dávali úctu matičným jubilantom i rachovali starostlivosť o náš hmotný dobrobyt. Spomenuli sme aj chvíle neľahké. Niektoré k nám prišli v súvislosti s našou prítomnosťou a s tými sme sa snažili vyrovnáť po svojom i keď vieme, že sme mohli byť prezieravejší. Niektoré k nám prísť nemuseli, keby sme všetci v Matici slovenskej „ľahali za jeden povraz“, keby sme na seba nevymýšľali aj to, čo sme neurobili a keby sme sa nepodkladali senzácie chytivým médiám. Nuž, ale stalo sa a už sa neodstane. Bude treba oveľa viac úsilia k náprave, oveľa viac vlastnej sebareflexie, oveľa viac vnútornej poctivosti a čestnosti, lebo ľahko je pokaziť, ale ťažšie je naprávať.

To čo sa pokazilo a pokazilo poriadne v tom predchádzajúcom matičnom roku minulom, je aj postoj súčasnej matičnej vrchnosti voči banskobystrickým matičiarom, ktorý bol vykonaný bez toho, aby sme sa najskôr ako ľudia rovnakého zámyslu porozprávali a hľadali spoločnú reč. Náš matičný dom totiž stojí na tom mieste, kde stál celých dvadsať rokov a chodia doň ľudia s čistým

z najzornejších na Slovensku a vyslovil myšlienku, že aj z cudzej záhrady môžeme priniesť pekný kvet a vypestovať ho do krásy, ale najkrajšie kvety v živote sú tie, ktoré vyrástli vo vlastnej záhrade.

V najkrajšom mesiaci roka sa pripravujeme „zrachnovať“ oveľa širšie matičný život za ostatné tri roky a dotýka sa to stredoslovenských matičiarov v tom najširšom zmysle. Budeme sa zapodievať nielen tým, čo sme v celom Banskobystrickom kraji, vo všetkých matičných odboroch pre upevnenie mena Matice slovenskej vykonali, ale rovnako ako v každom odbore MS aj tým, čo sme nevykonali a čo sme vykonať mohli, keby sme všetci chceli. Verím, že si to povieme na rovinu a nikto sa nebude cítiť urazeným za to, čo bola a je pravda, hoci vieme, ako to v živote chodí. Pred tromi rokmi sme prijali vlastný matičný program pre náš kraj. Veľa sa z neho podarilo v prvom rade našou vlastnou zásluhou a ešte veľa treba urobiť, lebo náš program má dlhodobý charakter a niektoré jeho časti sú aj nadčasové a tie čakajú na ďaleko aktívnejšiu robotu mladých matičiarov, ktorí, ak sa dobre pozerali, pozorne načúvali a zapájali sa do matičného diania spoločne so staršími a skúsenejšími, určite budú mať na čom stavať naše budúce roky. Verím, že pre pokračovanie matičného programu v na-

MS to je duchovný odkaz toho pojmu a ten nemožno ani spreneveriť, ani predať, ani zničiť.“

Zamyslime sa nad týmito myšlienkami v čase nášho obhliadnutia sa za rokom, lebo aj vtedy sa lámal chlieb a zo skúsenosti starších z rodov vieme, že chlieb náš každodenný si treba vážiť, lebo bez chleba a vody niet života. Na to nezabúdajme.

Popri tomto obhliadnutí za rokom nášho života však nezabúdajme na rok, ktorý nás čaká, lebo to bude čo nevidieť. Tak ako sme si dali predsavzatia do programu riadnej činnosti banskobystrického matičného odboru na obdobie, keby budeme naplno „rachnovať“ našu poctivú trojročnú robotu, nezabudnime veľmi precízne formulovať zábery matičnej práce v našom kraji, ktorými v každom matičnom odbore i na každom matičnom pracovisku naplníme vzácne myšlienky poslania našej národnej ustanovizne v živote slovenského národa a našej nádhernej vlasti. Nezabudneme každý jeden z nás, že sme nielen začali Rok Matice slovenskej, ale ho aj vo všetkej počestnosti s čistým svedomím o rok zavříme tak, ako sa patrí Slovákom súcim na slovo a to slovo bude zaväzujúce a bude platiť nielen pri obhliadnutí sa, ale aj pri pozeraní sa do ďalších dní nášho žitia. Pripravme sa na to, čo nás čaká a neminie už teraz.

Igor Kovačovič

Viliam PAULINY TÓTH (1826 - 1877)

Slovenský básnik, politik, publicista, podpredseda Matice slovenskej, jedna z najvýznamnejších osobností slovenského národného hnutia 60. a 70. rokov 19. storočia.

Narodil sa 3.6.1826 v Senici v rodine evanjelického farára Bedricha Viliama Paulínyho matke Kristíne Dedinskej. Otec mu umrel, keď mal malý Viliam iba 18 mesiacov a tak vyrastal u príbuzných v rodine seniора Jána Roya v Zemianskom Podhradí. Vzdelanie získaval postupne v Novom Meste nad Váhom (1832 - 1834), potom v Senici (1834 - 1836), v Komárne (1836 - 1837), kde ho učitelia dávali za vzor pilnosti a pracovitosti a spolužiaci o ňom hovorili

„Kár, hogy nem Magyar - Škoda, že nie je Maďar!“. Potom študoval na evanjelickom gymnáziu v Modre (1838 - 1843), kde súčasne bol aj členom Ústavu reči a literatúry československej. V štúdiách pokračoval na evanjelickom lýceu v Bratislave (1843 - 1846) ako poslucháč Ludovíta Štúra, ktorý výrazne ovplyvnil jeho zmysľovanie i jeho budúce národné pôsobenie. Po ukončení štúdií sa stal vychovávateľom v rodine Mikuláša Laskaryho v Homých Príbelciach, kde sa stretol s národovcami Jánom Rotaridesom a Jankom Kráľom a pod ich vplyvom sa aktívne zapájal do národného života.

Josef Miloslav Hurban Paulínyho považoval za Štúrovho nástupcu vo vedení národného hnutia. V roku 1847 sa stal profesorom na lýceu v Kremnici. V roku 1848 pod hrozbou trestu smrti musel vstúpiť do košútovskej armády, z ktorej dezertoval a v roku 1849 zastával post kapitána v slovenskej povstaleckej armáde. V roku 1850 začal pracovať na župnom úrade v Trenčíne, v rokoch 1851 - 1853 bol hlavným slúžnym v Bytči a v rokoch 1853 - 1860 stoličným komisárom v Kecskeméte. V roku 1855 ho adoptoval strýko jeho snúbenice Vilmy a vtedy aj prijal k svojmu priezvisku aj priezvisko manželkinho rodu „Tóth de Töre et Tóthmeger - Tóth z Turej a Slovenského Mederu“.

V rokoch 1861 - 1867 žil najskôr v Badíne a potom v Skalici, kde vydával časopis Černokňazník, okolo ktorého sústredil popredných slovenských humoristov J.Žaborského, G.Zechentera Laskomského, Sama Chalupku a ďalších literátov. Potom až do roku 1869 vydával časopis Sokol, v ktorom sa sústredila mladá hviezdoslavovská generácia a vychádzala v ňom aj Slovenská kronika, čo bol prehľad dejín Slovákov od najstarších čias až do roku 1222. Po smrti Karola Kuzmányho bol na 4. valnom zhromaždení Matice slovenskej 12.9.1866 zvolený za prvého podpredsedu našej národnej ustanovizne a presťahoval sa do Turčianskeho Svätého Martina.

Do širšieho národného i politického života sa V.P.Tóth zapájal už v roku 1861 ako člen národného výboru pre prípravu konania Memoranda národa slovenského a pri jeho konaní 6. a 7.6.1861 bol jeho zapisovateľom a neskôr aj členom delegácie, ktorá Memorandum odovzdala Uhorskému snemu a bol aj členom dočasného výboru pre prípravu vzniku MS. Na poste podpredsedu MS sa V.P.Tóth rozvinul na všestrannú osobnosť. Bol básnikom, prozaikom, dramatikom, publicistom, prekladateľom, ale aj významným organizátorom.

V rokoch 1871 - 1874 bol redaktorom Národných novín, ktoré pod jeho vedením sa vyznačovali osobitnou živosťou a zaujímavosťou rovnako ako časopis Letopis Matice slovenskej. V uverejňovaných „Listoch slovenskému Tomášovi (1870)“ vyzýval na zriadenie slovenských hospodárskych inštitúcií - družstiev, pokladníc, sporiteľní, poisťovní a bánk. Zaslúžil sa o založenie spolku slovenských žien Živena, o vznik martinického gymnázia (11.8.1867), ktoré bolo po zatvorení obnovené v roku 1919 a pomenované jeho menom, ďalej bol pri vzniku Knižničarskeho a účastinárskeho spolku a v rokoch 1871 - 1875 bol prvým predsedom Slovenskej národnej strany. V zložitom roku 1875, kedy bola zatvorená Matica slovenská i slovenské gymnázia, mu dňa 21. júla umrela manželka Vilma.

V rokoch 1869 - 1872 bol po L.Štúrovi prvým poslancom Slovákov v Uhorskom sneme za okres Kulpín vo Vojvodine a nielenže obhajoval záujmy Slovákov, ale predložil viacero návrhov dotýkajúcich sa riešenia dopravného systému v Uhorsku, vrátane železničnej trate Zvolen -Kremnica - Vrútky i navrhutej dopravnej tepny Budapešť - Hatvan - Lučenec -Banská Bystrica -Martin -Sučany. Výnimočné boli jeho myšlienky obsiahnuté v jeho literárnych dielach - Vek slobody a premeny najnovšie, Škola života, Politika oportunity, Tri dni zo Štúrovho života, Volebné rozpomenky, ale aj Slovenské bájoslovie, Slovenský pravopis, Ľudská komédia a ďalšie, ktoré zverejňoval pod pseudonymami - Boleslav, Budišovský, Podolský, Lysický, Miloslavín, Rozmarín, majú spoločný cieľ obsiahnutý v jeho odkaze generáciám národa: „Kto si rodom Slováč, rodom šuhaj, slovenskej sa ty reči zlobivej nerúhaj, v nej ty oslov hory, doly, v nej ľudu vrav, čo ho bolí. Hoj, bratia, v Božom mene, znova žiť budeme.“

Viliam Paulíny Tóth, všestranný a mimoriadne obetavý národovec, pod vedením ktorého zažila MS plodné a organizátorsky úspešné roky, po chorobe

umrel 6. mája 1877 a na jeho pohrebe 8. mája sa zúčastnilo veľké množstvo ľudí nielen z Turca, ale aj zo všetkých okolitých stolíc. Podrobnejšie o všetkom, čo tento výnimočný človek v našich národných dejinách konal i vykonal, sa možno dočítať v publikácii Eduarda Gombalu „Viliam Paulíny Tóth“, ktorá vyšla v MS v roku 1976.

Zdroj: www.osobnosti.sk, <http://sk.wikipedia.org/wiki/>

Z PRÍTOMNOSTI

Program Matice slovenskej schválený na celoštátnom sneme MS v septembri 2011 v Martine súvisiaci s vyhlásením Roka Matice slovenskej 2012 - 2013 sa začal naplňovať v mesiaci apríl 2012 podujatím **SLOVESNÁ JAR**, ktorého 46. ročník sa uskutočnil v **dňoch 24. - 27.4.2012** a na ktorom sa spoločne podieľali MS, SNK, NOC, Vydavateľstvo MS, Krajanské múzeum MS, SLÚ MS a mesto Martin. Na tomto tradičnom matičnom festivale slovenskej literatúry, knižnej kultúry a umeleckého slova sa uskutočnili viaceré veľmi zaujímavé programy a autorské stretnutia, akými boli „Jarná škola fantázie, Konfrontácie a polemiky, Literárna tvorba a profil autorov Jána Brezina a Petra Matisa, Veniec víťazov a ďalšie programy“, ktorých sa zúčastnili okrem mnohých účastníkov aj Roman Kaliský - Hronský, Bystrík Šikula, Michal Badín, Boris Brindza, Marián Grupáč, Braňo Hochel, Peter Cabada, Ivana Hostová, Jaroslav Vlnka a ďalší autori.

Dňa 24.4.2012 v Martine zasadala komisia MS pre posudzovanie projektov podujatí miestnej a regionálnej kultúry pripravovaných miestnymi odbormi a pracoviskami Matice slovenskej. Zo strany MO MS v Banskej Bystrici boli do grantového systému MS predložené 2 projekty širšieho významu - Medzinárodný maliarsky a sochársky pléner Jozefa Langeru v Španej Doline a Medzinárodný šachový turnaj o Pohár MO MS k 20. výročiu prijatia Ústavy SR.

Dňa 25.4.2012 v Martine sa uskutočnilo riadne zasadnutie predsedníctva MS, ktoré okrem kontroly plnenia prijatých úloh rokovalo o návrhu nových Štatútov krajských rád MS, ktorý bol do doručenia dozorným výborom MS pozastavený, ďalej o súčasnom stave a navrhovaných zmenách rozpočtu MS na rok 2012 a v tej súvislosti aj o možnostiach dotácií na projekty miestnej kultúry a záujmových odborov MS, o stave prípravy udeľovania zakladajúceho členstva MS, o zámeroch prípravy na konanie Matičného svetového festivalu slovenskej mládeže v Košiciach v roku 2013, o zásadách a systéme udeľovania matičných ocenení, o zriadení domov MS v Prešove a Štúrove i pripravovaných zriaďovacích listinách všetkých domov MS a o návrhu investičných zámerov MS v roku 2012 s výhľadom do roku 2015. Prerokované materiály budú predložené na posúdenie a schválenie výboru Matice slovenskej.

Na deň **29.4.2012** pripravili MS, SNN, časopis Slovensko, Dom MS v Bratislave, NOC, BSK, Inštitút vzdelávania MS, n.o., Mestská časť Bratislava - Devín, TASR, TV Lux, TV Patriot, Rádio Lumen, OZ Dedičstvo otcov a ďalší spoluorganizátori pod záštitou predsedu MS podujatie **NÁRODNÁ PÚT NA DEVÍN**. Podujatie začalo Gréckokatolíckou archijerejskou svätou liturgiou v kostole sv. Kríža s účasťou chrámového zboru P.P.Gojdiča z Vranova nad Topľou, ktorú celebraval arcibiskup metropolitna Mons. Ján Babjak. Potom mohli účastníci púte zhladať ukážky ľudovej umeleckej tvorby z celého Slovenska a podujatie bolo zavŕšené podakovaním za Dar sv. Cyrila a Metoda pri staroslovanskej bazilike a uvedením hudobno-scénického sprítomnenia štúrovského výstupu na Devín z roku 1836 na nádvorí hradu.

Dňa 30.4.2012 sa v spoločenskej sále matičného domu uskutočnilo riadne výročné zhromaždenie členov MO MS v Banskej Bystrici, na ktorom bola vyhodnotená činnosť a hospodárenie MO MS za rok 2011 a prijaté zábery matičnej činnosti a rozpočet pre rok 2012. O priebehu rokovania a o predložených a schválených dokumentov prinesieme podrobnejšie informácie pre všetkých členov MO MS v nasledujúcich číslach mesačníka ZVON.

Vo všetkých krajoch Slovenska sa konajú krajské snemy MS. Zatiaľ sa uskutočnili snemy Trnavského, Košického, Prešovského a Trenčianskeho kraja. V máji sa postupne uskutočnia krajské snemy Žilinského, Banskobystrického, Nitrianskeho a Bratislavského kraja. Snemy hodnotia matičnú prácu za obdobie rokov 2008 - 2011, volia nové zloženie krajských rád MS a schvaľujú vlastné zábery matičnej práce v krajoch pre ďalšie obdobie činnosti, ktoré budú doplnené po uskutočnení riadneho valného zhromaždenia MS v roku 2013. **Snem Banskobystrického kraja sa uskutoční 19. mája 2012 v Slovenskej Ľupči.**

PIESNE MOJE PIESNE

Dňa 22.3.2012 v spoločenskej sále ŠVK v Banskej Bystrici pripravilo SOS a ŠVK v spolupráci s folklórnymi súbormi podvečerný koncert venovaný hudobnému skladateľovi Svetozárovi Stračinovi, ktorého myšlienky z rozhovorov zaznamenaných Jurajom Dubovcom zaznievali pred uvedením jednotlivých vystúpení dievčenských a ženských speváckych skupín. Program začala Hanka Margetová s dcérami piesňou, ktorá bola ústredným motívom koncertu „Piesne moje piesne“. Po nich spevácka skupina Trnky uviedla svadobné piesne z Telgártu a potom program pokračoval piesňami z Hrochote v podaní dievčenskej skupiny súboru Bystrina, žaškovskými piesňami v interpretácii ženskej skupiny Hronky, ďalej to boli populárne rusínske piesne zaspievané speváckou skupinou súboru Urpín. Záver tejto časti programu vytvorili mimoriadnym prednesom dievčatá z univerzitného súboru Mladosť staroslovienskymi spevmi. V druhej časti koncertu sa najskôr predstavili muzikanti súboru Urpín so speváčkou Miriam Cankovou s rómskymi piesňami, v koncerte pokračovali Hronky súboru Partizán s horehronskými piesňami z Helpe, po nich pokračovali dievčatá z Mladosti s piesňami z Gemerskej Polomy, na ktoré nadviazali dievčatá súboru Bystrina žartovnými pesničkami z Hrochote a veľmi dobrý koncert ľudovej piesne zavŕšili speváčky súboru Urpín s piesňami z Rejdovej. Preplnená sála ŠVK počas koncertu oceňovala výkony všetkých speváckych skupín a muzikantov veľkými potleskami a požadovaním ich opakovania. Koncert bol veľmi pôsobivý, bol dôstojnou úctou a spomienkou na výnimočnú osobnosť slovenskej hudobnej kultúry Sveta Stračinu. Poďakovanie za koncert patrí jeho organizátorom, všetkým účinkujúcim a dramaturgičke Tatiáne Urbanovej so želaním, aby sa takéto koncerty konali častejšie a aby sa na nich objavili aj mužské spevácke skupiny.

LITERÁRNE MATINÉ

Dňa 27.3.2012 v priestoroch ŠVK v Banskej Bystrici v rámci každoročného podujatia Týždeň knižnic pripravilo Literárne oddelenie ŠVK v spolupráci s MO MS a UMB zaujímavé stretnutie pedagógov a študentov banskobystrických škôl venované 100. výročiu nedožitých narodením spisovateľa Františka Švantnera, predstaviteľa hnutia lyrizovanej prózy na Slovensku, na ktorom sa zúčastnili aj starostovia obcí Bystrá, v ktorej sa spisovateľ narodil a Mýta pod Ďumbierom, kde pôsobil ako učiteľ a spolu s nimi aj vnuk spisovateľa Ing. arch. Michal Švantner. Program stretnutia po privítaní prítomných Mgr. Zlatou Troligovou otvoril fujarovou piesňou Milá mať Poľana známy interpret ľudových piesní Vladimír Homola. Po ňom sa účastníkom prihovoriť prvý podpredseda MS Igor Kovačovič, ktorý najskôr odovzdal poetický pozdrav všetkým učiteľom básňou vysokoškolského pedagóga Petra Papša, potom priblížil Švantnerovo pôsobenie v našej národnej ustanovizni v rokoch 1940 - 1948 a krátko aj prítomnosť MS, ktorá sa pripravuje oslaviť 150. výročie svojho vzniku, ale aj aktivity MO MS v Banskej Bystrici v oblasti národnej histórie a literatúry. Potom s myšlienkami o Švantnerovej literárnej tvorbe cez jeho slová „Nové diela sa musia v hlave odležať, aby sa mohli narodiť na svetlo žitia“ priblížil najmä román Život bez konca Prof. PhDr. Zdenko Kasáč, CSc. a prvú časť stretnutia ukončil prednáškou nedávno zosnulého Prof. PhDr. Andreja Červenáka,

DrSc. „Švantner a Dostojevskij“ vysokoškolský pedagóg PaedDr. Július Lomenčík, PhD., ktorý sa potom spolu s Mgr. Ľudmilou Koutnou venovali významu pôsobenia Fr.Švantnera v školskej praxi. V treťom bloku literárneho stretnutia zazneli prednášky PaedDr. Jany Burguľovej, dlhoročnej riaditeľky Literárneho a hudobného múzea „Spomienky Prof. PhDr. Jána Števéčka, DrSc. na Františka Švantnera“ a Mgr. Zlaty Troligovej, ktorá priblížila tému „Životné inšpirácie Fr.Švantnera vďaka osobným kontaktom s rodinou“. Záver celého stretnutia patril mladej generácii. Najskôr poslucháčka 1.ročníka magisterského štúdia Fakulty humanitných vied UMB Bc. Lucia Muráriková uviedla svoju prácu: „Literárny má v diele Františka Švantnera“ a poslucháč 3. ročníka Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici Ľudovít Košík pod odborným vedením Mgr. art. Juraja Sarvaša sa predstavil v dramatiizácii poviedky Fr.Švantnera „Stretnutie“ a získal veľký obdiv prítomných rovesníkov na literárnom matiné.

PRED VEĽKOU NOCOU

Dňa 3. 4.2012 na hlavnom námestí v Banskej Bystrici v rámci každoročných sviatkov otvárania jari sa začali predveľkonočné dni postavením „drevenej dediny“- stánkov, v ktorých Banskobystričanom i návštevníkom mesta prezentujú počas veľkonočných sviatkov svoju tvorbu majstri ľudovej umeleckej tvorby a výroby. Programové oddelenie Parku kultúry a oddychu na tomto mieste každým rokom pripravuje aj celý rad umeleckých produkcií, v ktorých dominujú najmä folklórne programy. Pod názvom „Kým žiješ, tancuj“ sa naplnenému námestiu predstavili v hodinovom programe vo veľmi dobrej pohode folkloristi súboru Partizán, ktorý je kolektívnym členom MO MS. Prítomných zaujali tance rôznych folklórnych oblastí stredného Slovenska v podaní seniorov súboru, ktorí sa tejto svojej záľube venujú v seniorskom veku už plných desať rokov, piesne z Horehronia a Žaškova veľmi štýlovo zaspievané speváckou skupinou Hronky, výborný inštrumentalista a spevák Lubo Tatarka a individuálne tanečné výkony juniorov súboru v malých tanečných formách z Gemera, Liptova a Detvy v podaní juniorov súboru. Celý program, ktorý prítomní diváci oceňovali potleskami, sprevádzala ľudová hudba Mira Kapca.

MATIČNÉ ZHROMAŽDENIE

Dňa 13.4.2012 v Sebechleboch sa uskutočnilo riadne valné zhromaždenie MO MS, ktoré otvorila predsedníčka MO Evka Kempová a po privítaní sa predstavili mladí členovia MS s prednesom známej slovenskej povesti M.Madačova Legenda o Slovensku a Slovákoch. Potom nasledovalo schválenie programu zhromaždenia, voľba pracovných komisií a zapisovateľa zhromaždenia. Hodnotiacu správu o činnosti MO za rok 2011 predniesla E. Kempová, ktorá v nej vyzdvihla mnohé pravidelné aktivity mladých členov MS a osobitne aj činnosť kolektívneho člena Folklórnu skupinu Geľovianka na Dňoch hojnosti na Sitne, Hontianskych dňoch v Šáhách, Hontianskom súdku v Dudinciach, na matičných podujatiach v Močenku, Podhájskej, Nitre a Martine. Ďalej vyzdvihla výsledok vlastných podujatí tradičnej ľudovej kultúry počas Fašianguv, Veľkej noci, Turíc, Vianoc i na podujatiach Svätourbanské a Oberačkové slávnosti v Sebechleboch a Hontianskej parády v Hrušove. Celoročným vyvrcholením boli oslavy 30. výročia

vzniku skupiny a vydanie druhého CD „Piesne zo Sebechleboch“. O aktivitách druhého kolektívneho člena MO dychovej hudby Sebechlebskí hudci hovoril Jozef Demjan st. Správu o hospodárení MO MS predniesla Pavlína Roziaková. Celkové zábery pôsobenia MO MS na rok 2012 spoločne prezentovali E.Kempová a J.Demjan, ktorí zhodnotili výsledok matičných podujatí od začiatku roka a prezentovali pripravované akcie, ktorými budú tvorivé dielne pre deti zo sebechlebských škôl, 18. Svätourbanské slávnosti na Starej Hore, účasť na festivaloch v Helpe, Detve a Hrušove i na matičných slávnostiach v Martine a účasť dychovky na festivale Kubešova Soběslav v ČR. V diskusii sa hovorilo o ďalších aktivitách všetkých piatich kolektívnych členov MO, o podpore činnosti zo strany obce a cirkevného zboru i viacerých sponzorov. Slovo dostali aj hostia zhromaždenia, prvý podpredseda MS Igor Kovačovič a podpredseda krajskej rady MS Ján Brlož, ktorí sa poďakovali členom MO MS i jeho kolektívnym členom za bohatú činnosť v roku 2011 a dobrú reprezentáciu na všetkých podujatiach na Slovensku i za udržiavanie kontaktov so Slovákami v zahraničí. Ďalej upozornili na plnenie zámerov programu MS prijatého na sneme MS v roku 2011, na možnosti podávania projektov na podporu aktivít miestnej a regionálnej kultúry, na zapojenie Sebechlebočanov do programov festivalov v Detve a Hrušove, na súčasnú situáciu MS a pozvali členov MO k účasti na národnú púť na Devín v závere mesiaca apríl 2012. Z pozvaných 50 členov MO sa valného zhromaždenia zúčastnilo 28, ktorí vo voľbách zvolili za predsedníčku MO MS na ďalšie obdobie E. Kempová a za členov výboru MO MS A.Cázerová, J.Demjana st., P. Roziakovú, M.Jelkovú, T.Polákovú a M.Javorku. Zhromaždenie po schválení záverov bolo zakončené pekným spoločenským posedením prítomných matičiarov pri sebechlebských pesničkách.

STRETNUTIA S HISTÓRIOU

Na pôde banskobystrického matičného domu aj počas mesiaca apríl sa uskutočnili viaceré stretnutia členov a priaznivcov Matice slovenskej venované osobnostiam a udalostiam matičnej histórie. Prvého stretnutia dňa **12.4.2012** sa zúčastnili 36 poslucháči Pedagogickej fakulty UMB a témy dejiny MS a matiční dejatelia, ale aj dejiny MO MS v Banskej Bystrici im priblížili vo svojich prednáškach členovia výboru MO MS PhDr. Marcel Pecník a JUDr. Pavol Boroň. Druhé stretnutie dňa **16.4.2012** pripravené v rámci cyklu Literárne osobnosti Banskej Bystrice pripravila pre členov MO a členov klubu seniorov Lipa literárna sekcia MO MS a osobnosť Andreja Sládkoviča pri príležitosti 140. výročia jeho úmrtia im priblížil vo svojej prednáške člen výboru MS PaedDr. Július Lomenčík, PhD., ktorý potom obdobným spôsobom hovoril o živote a diele i o prínose revolučného básnika Janka Kráľa pre národný život Slovákov pri príležitosti pripomenutia si jeho 190. narodenín na treťom stretnutí dňa **19.4.2012**. Štvrtým podujatím vzdelávacích cyklov programu MO MS na rok 2012 pre svojich členov bolo pripomenutie vzácné dejinnej udalosti, ktorou je 150. výročie prijatia Matice slovenskej do mesta Turčiansky Svätý Martin dňa **23.4.2012**, ktorému sa venoval predseda MO MS Igor Kovačovič. Všetky tieto stretnutia boli pripravené na vysokej odbornej úrovni a stretli sa s veľkým záujmom u všetkých, ktorí sa ich zúčastnili a aktívne sa zapájali aj do diskusie k jednotlivým predneseným témam.

NA (NE)POSLEDNEJ STRANE ...

BLAHOŽELÁME

1.5. Mája LUBYOVÁ, 2.5. RNDr. Florián HAVIAR, Blažena HUDECOVÁ, 3.5. Stella LAZOROVÁ, Justína MLYNÁRČIKOVÁ, 5.5. Lukáš LAMOŠ, 6.5. PhDr. Marcel PECNÍK, 7.5. Ján ČIŽMÁR, Natália FLAUGNATTIOVÁ, 11.5. Ing. Michal ADAMIŠ, Anna DÓKUŠOVÁ, 12.5. Ing. Dušan ŠIMO, 13.5. Ing.arch. Eva TEPLANOVÁ, 16.5. Nata HOSŤOVECKÁ, PaedDr. Slavomíra OČENÁŠOVÁ, PhD., 17.5. Anna FRAŇOVÁ, 18.5. Danka BOROŇOVÁ, Ing. Richard TEPLAN, Anna ZIBRINOVÁ, 19.5. Miroslav STAŠŠÁK, 20.5. Pavel BJEDNYIK, 22.5. Ing. Július JAKUBA, Ing. Ferdinand KELLER, Ing. Mirko KOLIMÁR, JUDr. Jana LAŠŠÁKOVÁ, 23.5. Ing. Mária SEKOVÁ, 25.5. Ján NEMČEK, 26.5. Mgr. Dana OFÚKANÁ, 28.5. Ema ZACHAROVÁ, 30.5. Zdeno RUŽINYI, Elena TOMANÍKOVÁ, Mgr. Oluše VALACHOVÁ, 31.5. Jolana LAZOROVÁ, Marína PŠENKOVÁ

Želáme Vám, matičiari – májoví oslávenci, k Vaším narodeninám veľa zdravia, šťastia a spokojnosti!

Z pera Turčína Poničana

ZBOHOM OSTÁVAJTE

– A deže sa, Kubko, poberáš? Či ta, do kapitalistického raja dať sa, ako slobodný človek babrať? –
– Jáj, učok Ondro, veru nie. Ale máme tu takých, čo si tájdu do sveta zarábať a hnevajú sa, že im na to štát nepriloží. –
– A to sa aj takí nájdú? Hádem, že by som aj ja tašjou. Vezmem krošničku a hybáj, ta do Bruséla hrnce plátať, drótovať. A erár mi bude cestovnuo, kostovnuo a nocľážnuo platiť. –
– Teda, učok, to nie je takvo jednoduchvo. To misíte byť najprv svetovuo eso v dákej robote, dostávať tie onie, prajzmany, či takvo voľačo, peniaze za reklamu a až potom pýtať peniažke od eráru za úspešvo reprezentovania. A keď nedajú, poďho ta het zo Slovenska. Ani sa svet nenazdá a už je z vás Rus, či Maďar. –
– A to sa dá? –
– Veru, že hej. Aj my už máme jedného čiernyho futbáalistu – Slováka, čo bov predtým inej národnosti. –
– O tom som počuv, ale myslev som si, že je z južního Slovenska a preto je takej farby. A ti si sa de vybrav, taký vyparadený? –
– Nuž, a či ste nečuli, že my, natierači okien tájdeme do ostrého štrajku za lepšie výplaty? –
– Jáj, veru, počuv. Včera v televízore vravev ten politik Šuplík, že aj tak za šecker môžže vláda a ľudia si to nezaslúžia. –
– Tak vidia, a preto tájdeme štrajkovať, ved' čím horšie, tým lepšie. -

PROGRAM NA MÁJ

7.5. o 15.00 OSOBNOSTI I.

Prednáška a beseda k 20. výročiu úmrtia básnika Mikuláša Kováča
M: DMS, Dolná 52 O: MOMS - literárna sekcia

9. - 11.5. HUDBA BEZ HRANÍC

17. ročník medzinárodného dixielandového festivalu
M: Europa Shopping Centre, Námestie SNP
O: Mesto BB, PKO

14.5. o 16.00 DEŇ MATIEK

Stretnutie matičných matiek - členiek MO MS s kultúrnym programom DFS Matičiari
M: DMS, Dolná 52 O: MO MS

14.5. o 17.00 VÝBOR MO MS

Piate zasadnutie Výboru MO MS
M: DMS, Dolná 52 O: Výbor MO MS

18.5. o 7.00 SPOZNÁVANIE PAMIATOK

Zájazd členov klubu Lipa a členov MO MS na Oravu
M: D.Kubín, Oravský hrad O: Klub LIPA MOMS

21.5. o 15.00 OSOBNOSTI II.

Prednáška a beseda k 135. výročiu úmrtia Viliama Paulínyho Tótha
M: DMS, Dolná 52 O: MO MS - historická sekcia

26.5. o 10.00 POZNAJ A OCHRAŇUJ

Vlastivedná vychádzka členov MO MS
M: okolie B.Bystrice O: MO MS - turistická sekcia

28.5. 15.00 HISTÓRIA

Stretnutie členov MO MS pri 220. výročí Slovenského učeného tovarišstva, 200. výročí príchodu A. Bernoláka do Nových Zámkov a 80. výročí VZ MS k otázkam slovenského pravopisu
M : DMS, Dolná 52 O: MOMS - literárna sekcia

14. - 28.5. o 10.00 KLUB PALIČKOVANEJ ČIPKY

Tvorivé stretnutia členiek klubu
M: DMS, Dolná 52 O: KPČ MO MS

7. - 14. -21. a 28.5. o 14.00 KLUB SENIOROV LIPA

Kultúrno-spoločenské stretnutia členov klubu
M: DMS, Dolná 52 O: Klub Lipa MO MS

3. - 10. -17. - 24. a 31.5. o 16.00 TVORIVÉ STRETNUTIA

Členiek ženskej speváckej skupiny Hronky
M: DMS, Dolná 52 O: MO MS

UPOZORŇUJEME

členov MO MS v Banskej Bystrici na zaplatenie členského príspevku na rok 2012: **2 € - pre dospelých 1 €- pre deti, študentov, dôchodcov a nezamestnaných.** Zaplatiť členský príspevok si môžete osobne v Dome MS, Dolná 52 v dňoch **pondelok a štvrtok v čase od 14.00 – 16.00 hod. a pri konaní podujatí**, na ktoré Vás pozývame. Zaplatenie potvrdzujeme do členskej legitímácie osobitnou pečiatkou, preto si legitímáciu prineste so sebou. *Zvon si môžete prečítať aj na webovej stránke*

www.maticabb.meu.zoznam.sk